

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КОРАБЛЕБУДУВАННЯ
імені адмірала Макарова
Навчально-науковий гуманітарний інститут
Кафедра дизайну

Код РПНД T74024

Сергій СЛОБОДЯН

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Program of the Discipline

„КОМПОЗИЦІЯ І ФОРМОТВОРЕННЯ”

“COMPOSITION AND FORM CREATION”

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

тип дисципліни обов'язкова

мова викладання українська

Миколаїв 2021

Робоча програма навчальної дисципліни «Композиція і формотворення» є однією із складових комплексної підготовки фахівців галузі знань 02 «Культура і мистецтво» спеціальності 022«Дизайн» освітня програма «Дизайн середовища».

«25» 08 2021 року с.

Розробник: ст. викладач кафедри дизайну Олена ЧИГІНЦЕВА.

Проект робочої програми навчальної дисципліни «Композиція і формотворення» узгоджено з гарантом освітньої програми «Дизайн середовища».

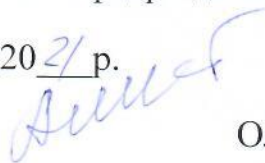
Гарант освітньої програми
«Дизайн середовища»

Олександр МАТІЙКО

Проект робочої програми навчальної дисципліни «Композиція і формотворення» розглянуто на засіданні кафедри дизайну.

Протокол № 1 від «26» 08 2021 р.

Завідуючий кафедри

Олександр МАТІЙКО

Проект робочої програми навчальної дисципліни «Композиція і формотворення» розглянуто Навчально-методичною комісією Навчально-наукового гуманітарного інституту

Протокол № 1 від «26» 08 2021 р.

Голова

Олег БОБІНА

Проект робочої програми навчальної дисципліни «Композиція і формотворення» погоджено з навчальним відділом.

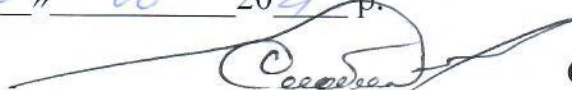
Начальник відділу

Андрій ЛАБАРТКАВА

Робоча програма навчальної дисципліни «Композиція і формотворення» затверджена Навчально-методичною радою НУК

Протокол № 7 від «26» 08 2021 р.

Голова НМР НУК

Євген ТРУШЛЯКОВ

©НУК, 2021

ЗМІСТ

Вступ.....	4
1. Опис навчальної дисципліни.....	6
2. Мета вивчення навчальної дисципліни.....	6
3. Передумови для вивчення дисципліни.....	7
4. Очікувані результати навчання	7
5. Програма навчальної дисципліни.....	7
6. Методи навчання, засоби діагностики результатів навчання та методи їх демонстрування.....	22
7. Форми поточного та підсумкового контролю.....	23
8. Критерії оцінювання результатів навчання.....	29
9. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна.....	30
10. Рекомендовані джерела інформації.....	31

ВСТУП

Анотація

Дисципліна «Композиція і формотворення» складається з трьох основних складових: а) – категорій композиції. б) – засоби композиції, а) – властивість і якість композиції.

Програма навчання складається з теоретичної і практичної частин. Теоретичні знання даються у вигляді лекцій та консультацій. Практичні вправи пропонуються студентам у вигляді графічних завдань і трьохмірних композицій, для закріплення матеріалу і перевірки рівня його засвоєння.

В процесі навчання розглядаються основні категорії, засоби і властивості композиції, їх роль в творчому процесі проектування обладнання і навколишнього середовища, а також методи асоціативно-образного мислення і праці цими засобами. Пояснюються принципи використання геометричних і природних форм при проектуванні.

Розкриваються принципи і методи використання поняття «тек тонічності форми» і комбінаторики. Знайомство з об'ємною-просторовою структурою ОПС і категорією композиції відбувається в матеріалі /папір/.

Запропонований курс лекцій і практичних завдань розвиває у студентів почуття асоціативно-образного мислення, дає навички формування і використання індивідуального графічного мови, тектоніки формотворення, що в подальшому знайде своє застосування в навчальному процесі підготовки студента і подальшій виробничій діяльності майбутніх спеціалістів.

Ключові слова: дизайн, композиція, асоціативно - образне мислення.

Abstract

The discipline “composition and formwork” consists of three main components: a) – the category of composition. b) – features of the composition, a) – power and vigor of the composition.

The initial program consists of theoretical and practical parts. Theoretical knowledge is provided through lectures and consultations. It is best to teach students the appearance of graphic assignments and three-dimensional compositions in order to reinforce the material and check the level of their learning.

In the process of beginning, the main categories, features and power of composition are considered, their role in the creative process of design, mastery and middle ground, as well as methods of associative-figurative thinking and practical methods. The principles of using geometric and natural forms in design are explained.

The principles and methods of understanding the concept of “flow of tonicity of form” and combinatory are revealed. Familiarity with the three-dimensional structure of the OPS and the category of composition is provided in the material /paper/.

The organized course of lectures and practical tasks develops in students a sense of associative-figurative thinking, provides skills in the formation and development of an individual graphic language, the tectonics of formation, which in the future will find its stagnation in the initial process of student preparation and the subsequent professional activities of future specialists.

Key words: design, composition, associative - figurative thinking.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність (освітня програма), освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 10	<u>Галузь знань:</u> 02 Культура і мистецтво	Обов'язкова	
Модулів – 3		Рік підготовки:	
Змістових модулів – 6		1,2-й	1,2-й
Електронний адрес РПНД на сайті Університету	Спеціальність 022 Дизайн	Семестр	
Загальна кількість годин – 300		1,2,3-й	1,2,3-й
		Лекцій	
		45	8
		Практична робота	
		60	12
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2,5; самостійної роботи студента – 4,5.	Освітній рівень: перший (бакалаврський)	Самостійна робота	
		195	280
		Вид контролю: залік, екзамен	
		Форма контролю: комбінована	

2. МЕТА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «Композиція і формоутворення» є формування у студентів відповідно до освітньої програми таких компетентностей:

ФК 2. Здатність здійснювати формоутворення, макетування і моделювання об'єктів дизайну.

ФК 3. Здатність здійснювати композиційну побудову об'єктів дизайну

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Передумов вивчення дисципліни «Композиція і формоутворення» немає

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у студентів таких результатів навчання:

ПРН 10. Визначати функціональну та естетичну специфіку формотворчих засобів дизайну в комунікативному просторі.

ПРН 11. Розробляти композиційне вирішення об'єктів дизайну у відповідних техніках і матеріалах.

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СЕМЕСТР I

Модуль 1. Творча композиція - інструмент для вивчення законів композиції.

Змістовий модуль 1. Властивості і якості композиції.

Тема 1.1. Вступ. Що таке композиція?

1. Основні етапи створення композиції.
2. Матеріалі, інструменті та засоби графічного вираження для виконання композиції.
3. Види композиції і їх основні ознаки.
4. Коротка характеристика основних категорій, засобів і якості композиції.
5. Значення композиції в проектуванні інтер'єрів.

Література: [1] стор. 10-26, 35-49, [2] стор. 9-34.

Тема 1.2. Композиційна рівновага.

1. Що таке рівновага?
2. В чому і як вона проявляється?

3. Які види рівноваги розрізняють?
4. Чим досягається композиційна рівновага?
5. Як проявляється композиційна в симетричних і асиметричних формах.

Література: [1] с. 33; [2]с. 78.

Тема 1.3. Симетрія і асиметрія.

1. Що називають симетрією?
2. Симетрія в природі, в техніці, в фізичних явищах і законах.
3. Види симетрій. Їх характеристики.
4. Асиметрія пряма протилежність симетрії.
5. В чому переваги асиметричних композицій та в чому заключається складність роботи над ними.

Література: [1]с. 36; [2]с. 85-94; [6] с. 88.

Тема 1.4. Динамічність и статичність форми.

1. Що таке динаміка. Яким формам і з якою метою вона може бути притаманна.
2. Що таке міра динамічності. Зразки динамічних форм в природі і техніці. Якими засобами передається стан динаміки?
3. Статика – стан протилежний динаміці. Чим характеризується цей стан? Якими засобами він передається? Зразки статичності в природі і техніці.

Література: [1]с.33; [2]с.101-110

Змістовий модуль 2. Засоби композиції.

Тема 2.1. Ритм – основа композиційних побудов.

- 1.Характеристика і сфери проявлення ритму.
- 2.Основні види ритму в природі та навколишнього нас життя.
- 3.Вплив ритму на чоловіка.
- 4.Особливості зорового сприйняття ритму.
- 5.Ритм у художньому-конструюванні, архітектурі та техніки.

Література: [1] с.21; [2]с.156, 162; [6]с.83.

Тема 2.2. Контраст.

1. Контраст – один з основних засобів композиції.
2. Його суттєвість і смисл його застосування.
3. Важливість композиційного центра в контрастних композиціях.
4. Міра контрасту. Ступінь контрасту.
5. Використання контрасту в техніці.
6. Кольоровий контраст.

Література: [1] с.44; [2] с.141; [6] с.81

Тема 2.3. Нюанс.

1. Нюанс – самий витончений засіб композиції.
2. Коли і для чого його використовують.
3. Як залежать контраст і нюанс друг від друга.
4. Ступені нюансу.
5. Якими засобами досягається нюанс в композиції і в техніці.

Література: [1] с.47; [2]с.148; [2] с.81.

Тема 2.4. Асоціативно-образне мислення дизайнера при проектуванні навколишнього середовища і багатогранність його сприйняття.

1. Трансформація реалістичного сприйняття в асоціативно-образне відтворення.
2. Життєвий досвід як початковий капітал асоціативно-образного мислення.

Індивідуальне сприйняття реального світу.

3. Асоціація як поняття психології. Типи і закони асоціації.
4. Візуальне сприйняття, образність. Мислення і його стереотип.

Література: [4] розд.1 с.30; розд. 2 с.87.

СЕМЕСТР II.

Модуль 2. Засоби композиційних побудов.

Змістовий модуль 3. Засоби і категорії композиції. Тектоніка.

Тема 3.1. Пропорції та пропорційність.

1. Пропорційність один з класичних засобів композиції.
2. Що таке пропорції і яке значення вони мають.
3. Секрет «золотого перетину».
4. Основні види пропорційності.

Література: [1] с.41; [2]с.124; [3] с.87; [6]с.78.

Тема 3.2. Масштаб и масштабність.

1. Що таке масштаб. Коли ним користуються. Масштаби зменшення.
Масштаби збільшення.
2. Масштабність найбільш складний засіб композиції. Відчуття масштабності. Показники масштабу.
3. Зразки масштабності в техніці, в природі.
4. Немасштабність.

Література: [1]с.40; [2] с.135, 139; [3]с.93; [6]с. 82.

Тема 3.3. Тектоніка - самий конкретний засіб композиції.

1. Тектоніка і її проявлення у творчому процесі.
2. Три складових частини тектоніки і їх взаємозв'язок.
3. Тектоніка в архітектурі (екстер'єр, інтер'єр).
4. Тектоніка в техніці і промислових виробках.
5. Проявлення тектоніки в природі.

Література: [1] с.49; [2] с.23, 55; [3] с.93

Тема 3.4. Тектоніка у деяких основних напружених станах матеріальної форми - вигину та кручення.

1. Зразки вигину и кручення в природі, в техніці, в житті.
2. Форми і конструкції з якими асоціюються ці напружені стани.
3. Колір, як засіб вираження цих станів.

4. Графічні засоби і методи які використовують для передачі даних тектонічних
5. станів.
6. Індивідуальні асоціації та індивідуальне відношення до цих двох напружених станів.

Література: [3]. С.88-89; [4] с.13-15, с.22-23.

Тема 3.5. Художньо-пластичний вигляд напруженого стану - зсув, удар.

1. Що може бути прикладом удару і зсуву в природі, в техніці, в житті.
 2. Форми і конструкції з котрими асоціюються ці найважливіші різновидності
 3. напружених станів.
 4. Колір, як засіб вираження даного стану матеріальної форми.
 5. Якими графічними засобами досягається даний тектонічний стан форми.
- Індивідуальне відношення до того чи іншого стану.

Література: [4] с.19.; [5] с.11.

Тема 3.6. Художньо-пластичний вигляд напруженого стану розтягнення та стискування.

1. Приклади розтягування та стискування у природі, у техніці та житті.
2. Форми і конструкції з якими асоціюються ці напружені стани.
3. Колір, як засіб вираження цих станів.
4. Графічні засоби які використовують для досягнення певного тектонічного стану форми.
5. Індивідуальне відношення і Індивідуальні асоціації зв'язані з цими станами.

Література: [4] с.12.

Тема 3.7. Структурний аналіз заданої матеріальної монолітної форми.

1. Першочергова форма – основа структурного аналізу.
2. Вимоги, яким повинні відповідати структурні замітники початкової форми.

3. Приклади зустрічаються в навколишньому середовищі (промисловому, технічному, природі).

Література: [11] с.6-7.

Тема 3.8. Пластичне варіювання заданої матеріальної найпростішою форми.

1. Яка форма може стати основою для пластичного аналізу.
2. Вимоги, яким повинні відповідати похідні форми з більш складною та цікавою конфігурацією.
3. Приклади зустрічаються в навколишньому середовищі (промисловому, технічному, природі).

СЕМЕСТР III

Модуль 3. Архітектоніка об'ємної форми.

Змістовий модуль 4. Архітектоніка тонколистового матеріалу.

Тема 4.1. Знайомство з мистецтвом орігамі.

1. Винахід паперу в Китаї, Японії.
2. Подальший розвиток паперової справи у всьому світі.
3. Історичні корні мистецтва орігамі. Видатні майстри з цього мистецтва.

Різноманітність класичних моделей і техніки їх виконання.

Література: 2.- [18].

Тема 4.2. Архітектоніка пружно еластичного трансформування тонколистового матеріалу (декоративна трансформація площини).

1. Декоративна трансформація площини і її роль з точки зору декоративності, естетичності і міцності матеріалу.
2. Загальні принципи трансформації площини з урахуванням подальшого практичного використання.
3. Зразки трансформації форми в природі і чим це обумовлено.
4. Технологія виготовлення рельєфної поверхні з паперу.

Література: [1] с. 49; [4] с. 25-27; [6] с. 8.

Тема 4.3. Архітектоніка замкнутої форми із складчастої поверхні з тонколистового матеріалу.

1. Розвиток практичного вивчення декоративних і конструктивних властивостей і скритих можливостей тонколистового пружного матеріалу.
2. Шаг поперечних складок. Паралельні і радіальні складки. Різні комбінації однаково направлених, зустрічних і криволінійних складок з використанням циркульних форм.
3. Складність і своєрідність геометричних форм-структур як взаємозв'язок її тектонічних, конструктивних і художньо пластичних властивостей матеріальної форми.
4. Інформативно-тектонічна своєрідність сприйняття замкнутої матеріальної форми (монолітність, пустотілість).
5. Способи виявлення в зовнішньому вигляді скритого від очей внутрішнього змісту.

Література: [1] с. 51; [4] с. 75-76; [6] с. 10, с.17-19.

Тема 4.4. Архітектоніка і комбінаторика елементарних кристалічних замкнутих форм-структур.

1. Різноманітність відомих багатогранних форм. Їх використання в архітектурі і будівництві. Праці присвячені їх вивченню.
2. Багатогранники – як суть математична краса в світі абстракцій і їх класифікація.
3. П'ять Платонових тіл. - правильні багатогранники, доказ теорії.
4. Знайомство з полу-правильними фігурами – Архімедовими тілами.
5. Технологія виготовлення найпростіших фігур.

Література: [4] с.3, [5] с. 77-80.

Змістовий модуль 5. Комбінаторні принципи вивчення формальної композиції.

Тема 5.1. Комбінаторика і модуль в дизайні.

1. Модуль, його історичні корені.

2. Модуль у дизайні.
3. Переваги комбінаторного метода проектування.

Література [1] с.54; [5] с. 87.

Тема 5.2. Комбінаторний елемент на основі геометричної фігури або на основі природного аналога.

1. Геометрична фігура, як передвісник для декоративних рішень в інтер'єрі і екстер'єрі.
2. Які геометричні фігури і який природний аналог можуть стати основою для пошуку комбінаторного декоративного елемента.
3. Що таке стилізація форми і що таке уніфікація.
4. Вибір матеріалу при розробці КДЕ, як впливає він на його естетичні і декоративні якості.
5. Основні вимоги пред'явлені к КДЕ.

Література: [1] с.56, 58, [6] с.11-112.

Тема 5.3. Об'ємна - просторова структура /ОПС/.

1. Взаємозв'язок об'ємна - просторової структури з навколишнім середовищем і її різновидності.
2. Тектонічні властивості ОПС.
3. Простір як різновидність форми в інтер'єрі.
4. Конструктивні особливості форми і ергономічні особливості її сприйняття.
5. Композиційні закономірності при утворенні об'ємної структури. Основні закономірності ОПС.

Література: [2] с. 37, 55; [3] с.133, [7] с. 55-60.

Тема 5.4. Практичне використання ОПС в рішенні образу інтер'єра.

1. Сфери застосування декоративного елемента (інтер'єр, екстер'єр, парки, вулиці, площі).
2. Досягнення стильової єдності у інтер'єрі. Функціональне призначення – як основа при розробці декоративного елемента.

3. Психологічний вплив композиції. Доцільне сполучення матеріалу в кожному конкретному випадку.
 4. Зв'язок між практичним застосуванням і естетичним сприйняттям декоративного елементу. Ергономічні показники виробів.
 5. Авторська композиція – як додатковий засіб в рішенні образу інтер'єру.
- Література: [1] с.63, [8] с. 33-35, 40-42.

Тематичний план навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	денна форма навчання				заочна форма навчання			
	усього	У тому числі			усього	У тому числі		
		л.	лаб.	с.р		л.	лаб.	с.р
1	2	3	4	5	6	7	8	9
СЕМЕСТР I								
Модуль 1. Творча композиція - інструмент для вивчення законів композиції.								
Змістовий модуль 1. Властивості і якості композиції.								
Тема 1.1. Вступ. Що таке композиція?	8	2	-	6	8	2	-	6
Тема 1.2. Композиційна рівновага.	15	2	4	9	15	-	1	14
Тема 1.3. Симетрія і асиметрія.	26	2	6	18	26	-	1	25
Тема 1.4. Динамічність и статичність форми.	26	2	6	18	26	-	1	25
Разом за змістовим модулем 1.	75	8	16	51	75	2	3	70
Змістовий модуль 2. Засоби композиції.								
Тема 2.1. Ритм – основа композиційних побудов.	23	2	6	15	23	-	1	22
Тема 2.2 Контраст.	14	2	4	8	14	-	1	13
Тема 2.3. Ньюанс.	14	2	4	8	14	-	1	13
Тема 2.4. Асоціативно-образне мислення дизайнера при проектуванні навколишнього середовища і багатогранність його сприйняття.	9	1	-	8	9	-	-	9
Разом за змістовим модулем 2.	60	7	14	39	60	-	3	57
Усього:	135	15	30	90	135	2	6	127
СЕМЕСТР II.								
Модуль 2. Засоби композиційних побудов.								
Змістовий модуль 3. Засоби і категорії композиції. Тектоніка.								
Тема 3.1. Пропорції та пропорційність.	2	2	-	-	2	1	-	1
Тема 3.2. Масштаб и масштабність.	2	2	-	-	2	1	-	1
Тема 3.3. Тектоніка - самий конкретний засіб композиції.	8	2	2	4	8	2	-	6
Тема 3.4. Тектоніка у деяких основних напружених станах матеріальної форми - вигину та кручення.	11	2	3	6	11	-	1	10

Тема 3.5. Художньо-пластичний вигляд напруженого стану - зсув, удар.	11	2	3	6	11	-	1	10
Тема 3.6. Художньо-пластичний вигляд напруженого стану розтягнення та стискування.	11	2	3	6	11	-	1	10
Тема 3.7. Структурний аналіз заданої матеріальної монолітної форми.	8	2	2	4	8	-	1	7
Тема 3.8 Пластичне варіювання заданої матеріальної найпростішою форми.	7	1	2	4	7	-	-	7
Разом за змістовим модулем 3.	60	15	15	30	60	4	4	52
Усього:	60	15	15	30	60	4	4	52
СЕМЕСТР III								
Модуль 3. Архітектоніка об'ємної форми.								
Змістовий модуль 4. Архітектоніка тонколистового матеріалу.								
Тема 4.1. Знайомство з мистецтвом орігамі.	1	1	-	-	1	-	-	1
Тема 4.2. Архітектоніка пружно еластичного трансформування тонколистового матеріалу (декоративна трансформація площини).	11	2	3	6	11	-	1	10
Тема 4.3. Архітектоніка замкнутої форми із складчастої поверхні з тонколистового матеріалу.	11	2	3	6	11	-	-	11
Тема 4.4. Архітектоніка і комбінаторика елементарних кристалічних замкнутих форм-структур (багатогранники).	7	2	1	4	7	-	-	7
Разом за змістовим модулем 5.	30	7	7	16	30	-	1	29
Змістовий модуль 5. Комбінаторні принципи вивчення формальної композиції.								
Тема 5.1. Комбінаторика і модуль в дизайні.	8	2	-	6	8	-	-	8
Тема 5.2. Комбінаторний елемент на основі геометричної фігури або на основі природного аналога.	33	2	3	28	33	1	1	31
Тема 5.3. Об'ємна - просторова структура /ОПС/.	32	2	5	25	32	1	-	31
Тема 5.4. Практичне використання ОПС в рішенні образу інтер'єра.	2	2	-	-	2	-	-	2
Разом за змістовим модулем 6.	75	8	8	59	75	2	1	72
Усього	105	15	15	75	105	2	2	101
Всього за курсом	300	45	60	195	300	8	12	280

Теми лабораторних занять.

Лабораторні роботи є основним засобом вивчення предмету, мають ціллю засвоєння студентами на практиці основних закономірностей і засобів композиції, шляхом виконання послідовно ускладнених завдань на усі види категорій композиції з виробленням свого графічного мови, з використанням різноманітних матеріалів та різної техніки (кольорові олівці, гелеві ручки, фломастери, акварель, гуаш, креслярські інструменти).

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Композиція на пошук рівноваги. <u>Ціль завдання:</u> Зрозуміти суттєвість граф. рівноваги в умовній композиції з застосуванням одержаних навиків при проектуванні інтер'єрів і нестандартного обладнання.	4	1
2	Виконання композицій на симетрію. <u>Ціль завдання:</u> Зрозуміти різницю впливу симетрії і асиметрії при проектуванні навколишнього середовища.	3	-
3	Виконання композицій на асиметрію. <u>Ціль завдання:</u> Зрозуміти різницю впливу симетрії і асиметрії при проектуванні навколишнього середовища.	3	1
4	Виконання композицій на динаміку. <u>Ціль завдання:</u> Навчитися грамотно використовувати динамічний і статичний стан для досягнення виразного рішення поставленого завдання.	3	1
5	Виконання композицій на статику. <u>Ціль завдання:</u> Навчитися грамотно використовувати динамічний і статичний стан для досягнення виразного рішення поставленого завдання.	3	-
6	Стилізація природного аналога і побудови ритму. <u>Ціль завдання:</u> Навчити шляхом стилізації і узагальнення природної форми виявляти головне і характерне та трансформувати його до технічної форми , зберігши при цьому характер аналогу.	6	1
7	Виконання композиції на контраст. <u>Ціль завдання:</u> навчитися грамотно застосовувати контраст, як засіб, при проектуванні.	4	1
8	Виконання композиції на нюанс. <u>Ціль завдання:</u> вміти використовувати нюанс як завершальний етап при проектуванні нестандартного обладнання в інтер'єрі.	4	1

9	Графічний пошук об'ємно – просторової форми з урахуванням трьох складових частин тектоніки /конструкція, форма, матеріал/. <u>Ціль завдання:</u> Навчитися працювати над конструкцією, даючи грамотне відображення у формі. Безпомилково вибирати матеріал для виготовлення тієї чи іншої конструкції.	2	-
10	Знайти виразне графічне рішення напруженого стану матеріальної форми - Вигину. <u>Ціль завдання:</u> Розвиток асоціативно – образного мислення засобами графічного зображення з подальшим використанням при проектуванні.	1	-
11	Знайти виразне графічне рішення напруженого стану матеріальної форми - Кручення.	2	1
12	Знайти виразне графічне рішення напруженого стану матеріальної форми - Зсув. <u>Ціль завдання:</u> Розвиток асоціативно – образного мислення засобами графічного зображення з подальшим використанням при проектуванні.	1	-
13	Знайти виразне графічне рішення напруженого стану матеріальної форми - Удар.	2	1
14	Знайти виразне графічне рішення напруженого стану матеріальної форми - Розтягу. <u>Ціль завдання:</u> Розвиток асоціативно – образного мислення засобами графічного зображення з подальшим використанням при проектуванні.	1	-
15	Знайти виразне графічне рішення напруженого стану матеріальної форми - Стискування.	2	1
16	Структурний аналіз даної простої матеріальної форми. Побудувати і відобразити графічно можливі варіанти структури заданої монолітної форми у вигляді стержневих каркасів, з пластин і поверхонь, комбінованих каркасів.	2	1
17	Пластичне варіювання даної матеріальної форми. Знайти всі можливі різновидності найпростішої форми, відмінне від неї, більш складної і цікавої конфігурації і одночасно спорідненою своєю матеріально - просторовою організацією (структурою).	2	-
18	Архітектоніка пружно еластичного трансформування тонколистового матеріалу. По заданому кресленню перетворити / без розрізів і склеювання/ лист ватману формату А3 в складчасту структурну поверхню.	3	1
19	Архітектоніка замкнутої форми із складчастої поверхні з тонколистового матеріалу. З ватману формату А3 по своєму малюнку зробити оригінальну складчасту структурну поверхню і утворити з неї жорстку об'ємну форму.	3	-
20	Архітектоніка і комбінаторика елементарних кристалічних замкнутих форм-структур. Зробити з білого ватману чотири багатогранника заданих форм і розмірів з групи вірних і полу вірних випуклих багатогранників (дотримуючись модуля).	1	-
21	Пошук комбінаторного елементу на основі геометричної фігури або на основі природного аналога.	3	1

22	Об'ємно-просторова структура з комбінаторного елементу на основі геометричної фігури або на основі природного аналога.	5	-
	Разом	60	12

Самостійна робота

Розподіл годин самостійної роботи для студентів денної форми навчання:

- підготовка до лекцій – 2-3 год/1 заняття
- підготовка до лабораторних робіт – 2-3 год/1 робота;
- підготовка до заліку - (15-30) год. на 1 захід;
- підготовка до екзамену – (15-30) год. на 1 захід.

–

Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Підготовка до лекцій	45	70
2	Підготовка до лабораторних занять	60	120
3.	Підготовка до заліку	30	30
4.	Підготовуа до екзамену	60	60
	Разом	195	280

Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Композиція на вільну тему. <u>Ціль завдання:</u> виявити якість підготовки студентів (абстрактне мислення і володіння графічними навиками). А3 формат, техніка вільна.	6	8
2	Виконання та графічний пошук композиції на Ритм. Вибрати простий природний аналог і стилізувати його. Скласти ритмічну композицію.	20	25
3	Графічне виконання композиції на рівновагу. Композиція з геометричних фігур. Вибрані геометричні фігури свавільного розміру і плану, не більш 5-ти штук.	8	12
4	Графічне виконання композиції на симетрію. Умовна симетрична композиція з геометричних фігур. Кількість не більше 5-ти. Розмір і форма фігур довільна. Композиції можуть включати в собі двомірне або тримірне зображення фігур. Використовувати індивідуальну графічну подачу з застосуванням тону, кольору, ліній, фактур.	8	12
5	Графічне виконання композиції на Асиметрію. Умовна асиметрична композиція з геометричних фігур. Кількість не	8	12

	більше 5-ти. Розмір і форма фігур довільна. Композиції можуть включати в собі двомірне або тримірне зображення фігур. Використовувати індивідуальну графічну подачу з застосуванням тону, кольору, ліній, фактур.		
6	Графічне виконання композиції на Динаміку. Умовна динамічна композиція. Використовувати геометричні фігури або об'ємно – просторові моделі з відповідним відношенням розмірів. Використовувати різноманітні прийоми кольору, відтінку і напрямки характерні переданому стану.	8	12
7	Графічне виконання композиції на Статику. Умовна статична композиція. Використовувати геометричні фігури або об'ємно – просторові моделі з відповідним відношенням розмірів. Використовувати різноманітні прийоми кольору, відтінку і напрямки характерні переданому стану. Продовжити пошук індивідуальної графічної подачі.	8	12
8	Графічне виконання композиції на Контраст. Умовна композиція на сполученні більшого і малого, кольорових, тонових, протилежних характеристиках. Елементи композиції можуть бути як однотипного, так і змішаного характеру.	8	12
9	Графічне виконання композиції на Ньюанс. Умовна композиція в сполученні форм незначно відрізнених між собою по формі, відтінку, кольору і пластиці. Для більшої виразності краще використовувати непрозорі покривні краски. Продовжувати пошук техніки і індивідуального графічного мови.	8	12
10	Композиція на задану тему. Ціль завдання: виявити якість підготовки студентів (абстрактне мислення і володіння графічними навиками). А3 формат, техніка вільна.	8	10
11	Графічно відобразити об'ємно - просторову форму з урахуванням трьох складових частин тектоніки /конструкція, форма, матеріал/.	<u>4</u>	<u>8</u>
12	Графічне виконання композиції на напружений стан матеріальної форми - Вигин.	3	4
13	Графічне виконання композиції на напружений стан матеріальної форми - Кручення.	3	5
14	Графічне виконання композиції на напружений стан матеріальної форми - Зсув.	3	4
15	Графічне виконання композиції на напружений стан матеріальної форми - Удар.	3	5
16	Графічне виконання композиції на напружений стан матеріальної форми - Розтяг.	3	4
17	Графічне виконання композиції на напружений стан матеріальної форми - Стискування.	3	5
18	Графічне виконання композиції - Структурний аналіз даної простої матеріальної форми.	4	9
19	Графічне виконання композиції - Пластичне варіювання даної матеріальної форми.	4	8
20	Зроблене декоративної трансформації площині з пружно еластичного трансформування тонколистового матеріалу.	<u>8</u>	<u>16</u>
21	Зроблене замкнутої форми із складчастої поверхні з тонколистового матеріалу.	8	16

22	Зроблене багатогранників - елементарних кристалічних замкнених форм-структур.	6	10
23	Виготовлення комбінаторних елементів на основі геометричної фігури або на основі природного аналога.	25	30
24	Зроблене об'ємно – просторової структури із комбінаторних елементів на основі геометричної фігури або на основі природного аналога.	28	29
	Разом	195	280

6. МЕТОДИ НАВЧАННЯ, ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ ТА МЕТОДИ ЇХ ДЕМОНСТРУВАННЯ

Методика викладання дисципліни складається з практичного виконання студентами послідовно ускладнених вправ по змісту. Форма викладання предмету базується на груповому роз'ясненню завдань та подальшому індивідуальному контролю виконання.

Після закінчення кожного завдання здійснюється коротке обговорення якості виконаних робіт кожного студента, а потім виставляється поточна оцінка. Таким чином, максимально використовується перевага гуртового способу навчання, якій викликає у студентів бажання, щодо покращення і удосконалення виконання завдань і гарантує постійний безперервний контроль якості навчання.

Методи навчання – способи, якими забезпечується набуття здобувачами відповідних компетенцій через засвоєння програмного матеріалу та активізацію навчального процесу, а саме:

- для всіх видів занять: робота з літературою, пояснення, демонстрування, дискусія;
- для лекційних занять: лекція, ілюстрування;
- для лабораторних робіт : вправа;
- методи контролю і самоконтролю: фронтальне та експрес-опитування.

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання виступають:

- усні відповіді;

- виконання лабораторних робіт;
- підсумковий перегляд творчих робіт (залік, екзамен).

7. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Досягнення студента оцінюються за 100-бальною системою Університету.

Підсумкова оцінка навчального курсу включає в себе оцінки з поточного контролю (участь в дискусіях; виконання завдань та інше) і оцінку, отриману на екзамені (заліку). Для зарахування підсумкової оцінки, студент(ка) повинен мати бали з усіх компонентів навчального курсу. Зарахування кредитів навчального курсу можливо тільки після досягнення результатів, запланованих РПНД, що виражається в одній з позитивних оцінок, передбачених чинним законодавством.

Поточний контроль проводиться за результатами виконання завдань лабораторних робіт (графічні роботи, об'ємно-просторові композиції) і самостійної роботи. Сума балів, одержаних ним за поточну роботу, повинна розглядатися лише як допуск студента до екзамену (заліку).

На залік виноситься одне теоретичне питання, на яке студент відповідає в усній формі. Екзамен відбувається в усній формі шляхом відповіді на 2 рівноцінних питання екзаменаційного білету. За відповідь на кожне питання студент може отримати максимум 20 балів. Питома вага заключного іспиту в загальній системі оцінок – 40 балів.

Форми контролю результатів навчальної діяльності студентів та їх оцінювання

1 семестр

Завдання лабораторних робіт	Критерії оцінювання
9-10	Робота виконана у встановлений термін, без помилок, з дотриманням необхідної послідовності дій. У процесі роботи над завданням студент демонструє знання основних прийомів композиційної побудови, застосування засобів та категорій композиції на практиці. Вміє грамотно використовувати їх для досягнення виразного рішення поставленого завдання при проектуванні середовища. Студент може

	обґрунтувати раціональність вибору використаних інструментів і матеріалів та застосування певних графічних технік. У процесі всього періоду роботи над завданням виявляє творчий підхід та креативне мислення.
7-8	Робота виконана у встановлений термін, з дотриманням необхідної послідовності дій. Можуть бути незначні помилки, які, в цілому, не впливають на суть поставленого завдання. Студент демонструє знання засобів та категорій композиції та використання їх при виконанні графічних та просторових композицій.
5-6	Робота виконана з порушенням строків, містить недоліки. Студент потребує підказок щодо послідовності та етапів виконання роботи, використання інструментів і матеріалів, застосування графічних технік, композиційної побудови. Студент недостатньо володіє знаннями основних законів композиції та робить помилки в їх практичному застосуванні.
3-4	Робота має суттєві недоліки та помилки. Студент використовує невірну термінологію, не розуміє зв'язку між конструкцією та формою. Не в повній мірі може обґрунтувати використання матеріалів, інструментів та засобів графічного вираження для виконання композиції. Не достатньо застосовує асоціативно-образне мислення при виконанні роботи.
1-2	Студент демонструє незнання термінології, основних законів композиції та прийомів композиційної побудови. застосування засобів та категорій композиції на практиці. Робота має багато значних недоліків, виконана з недотримання технологій виконання, неохайно, несвоєчасно.
0	Робота не виконувалась.
<i>Максимальна оцінка студента за даний компонент програми:</i> денна форма - 80 балів (8 x10); заочна форма –60 балів (6x 10).	

Залік		Критерії оцінювання
Бали (денна Форма)	Бали (заочна форма)	
15-20	35-40	Студент дає відповіді на всі питання обґрунтовано, правильно використовує термінологію, розуміється в застосуванні основних законів композиції. Грамотно обґрунтовує варіанти застосування категорій та засобів композиції в певних проєктних рішеннях. Відповіді на запитання повні, логічні, послідовні, наявне вміння наводити приклади.
10-14	25-34	Відповідь, в цілому, розкриває тему, висвітлені основні питання застосування законів, категорій та засобів композиції. Допущені несуттєві помилки та неточності у викладенні матеріалу.
5-9	15-24	Відповіді на питання – неповні або частково правильні, студент робить помилки в термінології, не завжди може обґрунтувати застосування основних законів композиції в їх практичному застосуванні, потребує підказок.

1-4	6-14	Сутність питання не розкрита. Наявні суттєві помилки у відповіді. Студент(ка) робить значні помилки, не розуміє особливостей композиційної побудови при проєктуванні середовища, використовуються невірна термінологія.
0	0-5	Студент не розуміє питання, демонструє незнання термінології, основних законів композиції та прийомів композиційної побудови. з
Максимальна оцінка студента за даний компонент програми (одне питання): денна форма - 20 балів заочна форма – 40 балів		

Поточний модульний контроль

Форма контролю	Максимальна кількість балів	
	Денна форма	Заочна форма
Виконання лабораторних робіт	80	60
Залік	20	40
Всього	100	100

2 семестр

Завдання лабораторних робіт (бали)		Критерії оцінювання
Денна форма	Заочна форма	
9-10	13-15	Робота виконана у встановлений термін, без помилок, з дотриманням необхідної послідовності дій. У процесі роботи над завданням студент демонструє знання основних прийомів композиційної побудови, застосування засобів та категорій композиції на практиці. Вміє грамотно використовувати їх для досягнення виразного рішення поставленого завдання при проєктуванні середовища. Студент може обґрунтувати раціональність вибору використаних інструментів і матеріалів та застосовування певних графічних технік. У процесі всього періоду роботи над завданням виявляє творчий підхід та креативне мислення.
7-8	10-12	Робота виконана у встановлений термін, з дотриманням необхідної послідовності дій. Можуть бути незначні помилки, які, в цілому, не впливають на суть поставленого завдання. Студент демонструє знання засобів та категорій композиції та використовування їх при виконанні графічних та просторових композицій.
5-6	7-9	Робота виконана з порушенням строків, містить недоліки. Студент потребує підказок щодо послідовності та етапів виконання роботи, використання інструментів і матеріалів,

		застосовування графічних технік, композиційної побудови. Студент недостатньо володіє знаннями основних законів композиції та робить помилки в їх практичному застосуванні.
3-4	4-6	Робота має суттєві недоліки та помилки. Студент використовує невірну термінологію, не розуміє зв'язку між конструкцією та формою. Не в повній мірі може обґрунтувати використання матеріалів, інструментів та засобів графічного вираження для виконання композиції. Не достатньо застосовує асоціативно-образне мислення при виконанні роботи.
1-2	1-3	Студент демонструє незнання термінології, основних законів композиції та прийомів композиційної побудови. застосування засобів та категорій композиції на практиці. Робота має багато значних недоліків, виконана з недотримання технологій виконання, неохайно, несвоєчасно.
0	0	Робота не виконувалась.
Максимальна оцінка студента за даний компонент програми: денна форма - 90 балів (9 x10); заочна форма –60 баллів (4x 15).		

Залік		Критерії оцінювання
Бали (денна Форма)	Бали (заочна форма)	
9-10	35-40	Студент дає відповіді на всі питання обґрунтовано, правильно використовує термінологію, розуміється в застосуванні основних законів композиції. Грамотно обґрунтовує варіанти застосування категорій та засобів композиції в певних проєктних рішеннях. Відповіді на запитання повні, логічні, послідовні, наявне вміння наводити приклади.
6-8	25-34	Відповідь, в цілому, розкриває тему, висвітлені основні питання застосування законів, категорій та засобів композиції. Допущені несуттєві помилки та неточності у викладенні матеріалу.
3-5	15-24	Відповіді на питання – неповні або частково правильні, студент робить помилки в термінології, не завжди може обґрунтувати застосування основних законів композиції в їх практичному застосуванні, потребує підказок.
1-2	6-14	Сутність питання не розкрита. Наявні суттєві помилки у відповіді. Студент(ка) робить значні помилки, не розуміє особливостей композиційної побудови при проєкуванні середовища, використовуються невірна термінологія.
0	0-5	Студент не розуміє питання, демонструє незнання термінології, основних законів композиції та прийомів композиційної побудови. з
Максимальна оцінка студента за даний компонент програми (одне питання): денна форма - 10 балів заочна форма – 40 баллів		

Поточний модульний контроль

Форма контролю	Максимальна кількість балів	
	Денна форма	Заочна форма
Виконання лабораторних робіт	90	60
Залік	10	40
Всього	100	100

3 семестр

Завдання лабораторних робіт (бали)		Критерії оцінювання
Денна форма	Заочна форма	
9-10 (лаб. роб 4.2, 4.3, 4.4) 13-15 (лаб. роб 5.2, 5.3)	26-30	Робота виконана у встановлений термін, без помилок, з дотриманням необхідної послідовності дій. У процесі роботи над завданням студент демонструє знання конструктивної особливості форми та композиційних закономірностей при утворенні об'ємної структури. Вміє грамотно використовувати об'ємно-просторову структуру при проектуванні інтер'єру, може обґрунтувати раціональність вибору використаних інструментів і матеріалів. У процесі всього періоду роботи над завданням виявляє творчий підхід та креативне мислення.
7-8 (лаб. роб 4.2, 4.3, 4.4) 10-12 (лаб. роб 5.2, 5.3)	20-25	Робота виконана у встановлений термін, з дотриманням необхідної послідовності дій. Можуть бути незначні помилки, які, в цілому, не впливають на суть поставленого завдання. Студент демонструє знання законів композиції в об'ємно-просторовій структурі при виконанні просторових композицій, правильно їх використовує.
5-6 (лаб. роб 4.2, 4.3, 4.4) 7-9 (лаб. роб 5.2, 5.3)	13-19	Робота виконана з порушенням строків, містить недоліки. Студент потребує підказок щодо послідовності та етапів виконання роботи, використання інструментів і матеріалів, застосування технології, композиційної побудови. Студент недостатньо володіє знаннями щодо основних законів композиції та закономірностей об'ємно-просторових структур
3-4 (лаб. роб 4.2, 4.3, 4.4)	6-12	Робота має суттєві недоліки та помилки. Студент використовує невірну термінологію, не розуміє зв'язку між конструкцією та формою. Не в повній мірі може обґрунтувати використання матеріалів, інструментів та засобів просторового вираження для

4-6 (лаб. роб 5.2, 5.3)		виконання композиції. Не достатньо застосовує асоціативно-образне мислення при виконанні роботи.
1-2 (лаб. роб 4.2, 4.3, 4.4) 1-3 (лаб. роб 5.2, 5.3)	1-5	Студент демонструє незнання термінології, основних законів композиції та прийомів композиційної побудови щодо об'ємно-просторових форм, застосування засобів та категорій композиції на практиці. Робота має багато значних недоліків, виконана з недотримання технологій виконання, неохайно, несвоєчасно.
0	0	Робота не виконувалась.
<i>Максимальна оцінка студента за даний компонент програми:</i> денна форма - 60 балів (3 x10 + 2x15); <i>заочна форма –60 балів (2x 30).</i>		

Екзамен	Критерії оцінювання
18-20	Студент дає відповіді на всі питання обґрунтовано, правильно використовує термінологію, розуміється в застосуванні основних законів композиції. Грамотно обґрунтовує варіанти застосування категорій та засобів композиції в певних проєктних рішеннях. Відповіді на запитання повні, логічні, послідовні, наявне вміння наводити приклади.
13-17	Відповідь, в цілому, розкриває тему, висвітлені основні питання застосування законів, категорій та засобів композиції. Допущені несуттєві помилки та неточності у викладенні матеріалу.
8-12	Відповіді на питання – неповні або частково правильні, студент робить помилки в термінології, не завжди може обґрунтувати застосування основних законів композиції в їх практичному застосуванні, потребує підказок.
3-7	Сутність питання не розкрита. Наявні суттєві помилки у відповіді. Студент(ка) робить значні помилки, не розуміє особливостей композиційної побудови при проєкуванні середовища, використовуються невірна термінологія.
0-2	Студент не розуміє питання, демонструє незнання термінології, основних законів композиції та прийомів композиційної побудови. з
<i>Максимальна оцінка студента за даний компонент програми :</i> Денна та заочна форма - 40 балів (2 питання по 20 балів)	

Поточний модульний контроль

Форма контролю	Максимальна кількість балів	
	Денна форма	Заочна форма
Виконання лабораторних робіт	60	60
Екзамен	40	40
Всього	100	100

8. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ.

1 семестр

		Денна форма навчання		Заочна форма навчання	
		Вид роботи	Кількість балів	Вид роботи	Кількість балів
ЗМ1	T1.2	Лабораторна робота 1	10	Лабораторна робота 1	10
	T1.3	Лабораторна робота 2	10	Лабораторна робота 2	-
		Лабораторна робота 3	10	Лабораторна робота 3	10
	T1.4	Лабораторна робота 4	10	Лабораторна робота 4	10
		Лабораторна робота 5	10	Лабораторна робота 5	-
ЗМ2	T2.1	Лабораторна робота 6	10	Лабораторна робота 6	10
	T2.2	Лабораторна робота 7	10	Лабораторна робота 7	10
	T2.3	Лабораторна робота 8	10	Лабораторна робота 8	10
Залік			20		40
Сума			100		100

2 семестр

		Денна форма навчання		Заочна форма навчання	
		Вид роботи	Кількість балів	Вид роботи	Кількість балів
ЗМ3	T3.3	Лабораторна робота 9	10	Лабораторна робота 9	-
	T3.4	Лабораторна робота 10	10	Лабораторна робота 10	-
		Лабораторна робота 11	10	Лабораторна робота 11	15
	T3.5	Лабораторна робота 12	10	Лабораторна робота 12	-
		Лабораторна робота 13	10	Лабораторна робота 13	15
	T3.6	Лабораторна робота 14	10	Лабораторна робота 14	-
		Лабораторна робота 15	10	Лабораторна робота 15	15
	T3.7	Лабораторна робота 16	10	Лабораторна робота 16	15
Залік	T3.8	Лабораторна робота 17	10	Лабораторна робота 17	-
			10		40
Сума			100		100

3 семестр

		Денна форма навчання		Заочна форма навчання	
		Вид роботи	Кількість балів	Вид роботи	Кількість балів
ЗМ4	T4.2	Лабораторна робота 18	10	Лабораторна робота 18	30
	T4.3	Лабораторна робота 19	10	Лабораторна робота 19	-
	T4.4	Лабораторна робота 20	10	Лабораторна робота 20	-
ЗМ5	T5.2	Лабораторна робота 21	15	Лабораторна робота 21	30
	T5.3	Лабораторна робота 22	15	Лабораторна робота 22	-
Екзамен			40		40
Сума			100		100

9. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА.

Головні технічні засоби навчання:

- графічні засоби (графічні роботи, креслення, схеми);
- технічні засоби (фото і скановані роботи);
- проекційна апаратура (проектор, екран);
- програмне забезпечення для підтримки дистанційного навчання.

Матеріали та інструменти

1. Лінійка металічна.
2. Лінійка для туші і гелеві ручки.
3. Трикутники /рівнобедрений і різносторонній/.
4. Шаблони /окружності, еліпси, офіцерські лінійки і т.п./.
5. Лекала.
6. Паралельна лінійка /рейсшина/.
7. Олівці Т, ТМ, М, 2М але Н, F, HB, B.
8. Кольорові олівці.
9. Фломастери.
10. Ручки гелеві /капілярні/ червоні і кольорові.
11. Акварель і пензель для акварелі.
12. Гуаш і пензель для гуаші.
13. Туш.
14. Різак.

15. Клей ПВА.
16. Папір ватман А3.
17. Картон плитний.
18. Папір для ескізів.
19. Креслярське інструменти /циркуль, вимірювач і т.д./.

10. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Волкотруб И.Т. Основы художественного конструирования.-К.: Высшая школа, 1988-192 с.
2. Основы дизайна архитектурного середовища: Підручник / Тімохін В.О., Шебек Н.М., Малік Т.В. та ін. Київ: КНУБА, 2010. 400 с.
3. Божко Ю.Г. Основы архитектоники и комбинаторики формообразования. – Харьков: Вища школа, 1991.
4. Зайцева В. І. Практика композиції навчальний посібник для студентів закладів вищої освіти / Зайцева В. І./ Київ. ун-т ім. Б. Грінченка. – К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2021. – 116 с.
5. Обідняк М.М., Білінська О.Б. Архітектурна композиція: курс практ. занять та завдань: Навч. посібник. Львів: Нац. ун-т «Львівська політехніка», 2011. 151 с.
6. Михайленко В.Є. Основы композиции (геометричні аспекти художнього формотворення): Навч. посібник. Київ: Каравела, 2004. 304 с.
7. Поліщук Л. К. Основы об'ємно-просторової композиції / Л. К. Поліщук. – Ів. Фр.: вид-во ІФНТУНГ, 2010. – 100 с.
8. Костенко Т.В. Основы композиции та тримірного формоутворення. Навчально-методичний посібник / Т.В.Костенко. - Харків: ХДАДМ, 2003. – 256с.

Допоміжна література:

1. Даниленко В.Я. Дизайн: підручник. - Харків: Видавництво ХДАДМ, 2003. - 320с
2. Яковлєв М.І. Композиція + геометрія. К.: Каравела., 2007. 243 с.
3. Алексеенко А.М.-Методические указания по дисциплине «Основы композиции и проектной графики. Х-1988-22 с.
4. Максименко О.А. Дизайн и дети. Типография «Евро-пресс» Николаев - 2000 с.157.
5. Харьковская школа дизайна. Опыт подготовки дизайнеров в Харьковском художественно-промышленном институте. – М.; ВНИИТЭ, 1992.
6. Татіївський П. Витоки і розвиток технічної естетики в Україні // Мистецтво во та освіта. - 2000. - № 3.

Розробник програми

Олена ЧИГІНЦЕВА